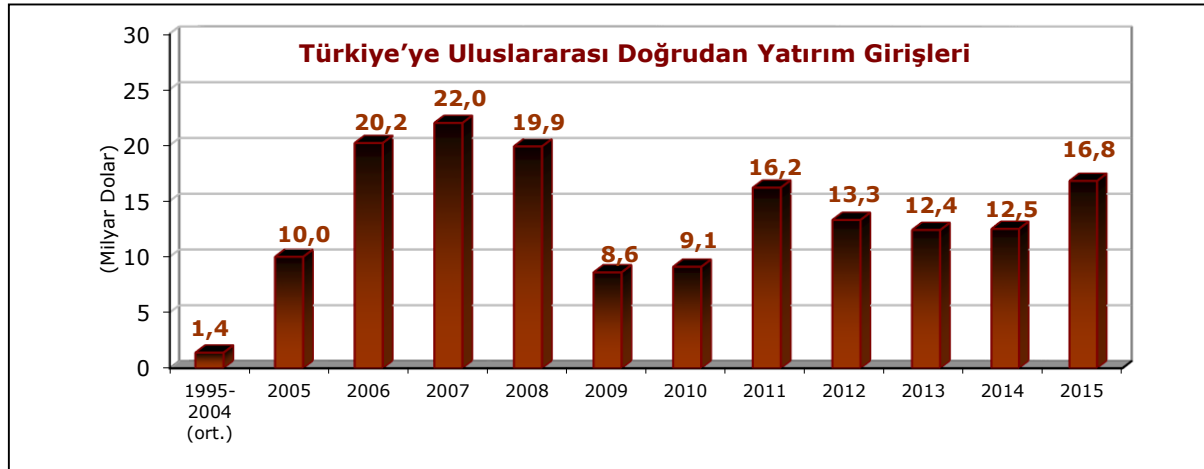

ULUSLARARASI DOĞRUDAN YATIRIMLAR 2015 YILSONU DEĞERLENDİRME RAPORU (Şubat 2016)

2015 YILSONU İTİBARIYLA TÜRKİYE'YE ULUSLARARASI DOĞRUDAN YATIRIM GİRİŞLERİ 16,8 MİLYAR \$ OLDU.

Türkiye'ye Uluslararası Doğrudan Yatırım (UDY) girişleri 2015 yılsonunda 16 milyar 819 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir. Bu rakam, geçtiğimiz yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında **%34** oranında bir artışı ifade etmektedir.

Kaynak: TCMB

(yabancıların gayrimenkul alımları dahil)

16,8 milyar \$'lık UDY girişinin 11,4 milyar \$'ını net doğrudan uluslararası sermaye girişleri, 1 milyar \$'ını diğer sermaye ve 4,2 milyar \$'lık kısmını ise yurtdışında yerleşik kişilerin gayrimenkul alımları oluşturmuştur.

Gayrimenkul alımlarından doğan sermaye girişi toplam girişlerin %25'idir. 4,2 milyar \$'lık bu giriş, 2014 yılı ile kıyaslandığında, %4 oranındaki bir azalışı göstermektedir.

Türkiye'ye Uluslararası Doğrudan Yatırım Girişlerinin Dağılımı

(Milyon \$)	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sermaye (Net)	6.221	14.145	10.126	9.310	8.315	11.494
Giriş	6.256	16.136	10.759	9.878	8.576	11.858
Çıkış	35	1.991	633	568	261	364
Diğer Sermaye (Net)	384	24	522	25	-113	1.169
Gayrimenkul (Net) *	2.494	2.013	2.636	3.049	4.321	4.156
Toplam (UDY)	9.099	16.182	13.284	12.384	12.523	16.819

Kaynak: TCMB

*(yabancıların gayrimenkul alımları dahil)

2015 yılında toplam brüt sermaye girişlerinin (11.858 milyon \$) %52'sini (6.235 milyon \$) oluşturan **hizmetler sektörü**, girişlerin en fazla olduğu sektör olmuştur. Hizmetler sektörünü, % 47 pay ile sanayi sektörü (5.576 milyon \$) takip etmiştir.

2015 yılında en çok yatırım alan alt sektör, geçen seneye kıyasla %50 artan **imalat sektörüdür**. İmalatı sırasıyla **finansal hizmetler ve ulaştırma-depolama sektörleri** takip etmiştir.

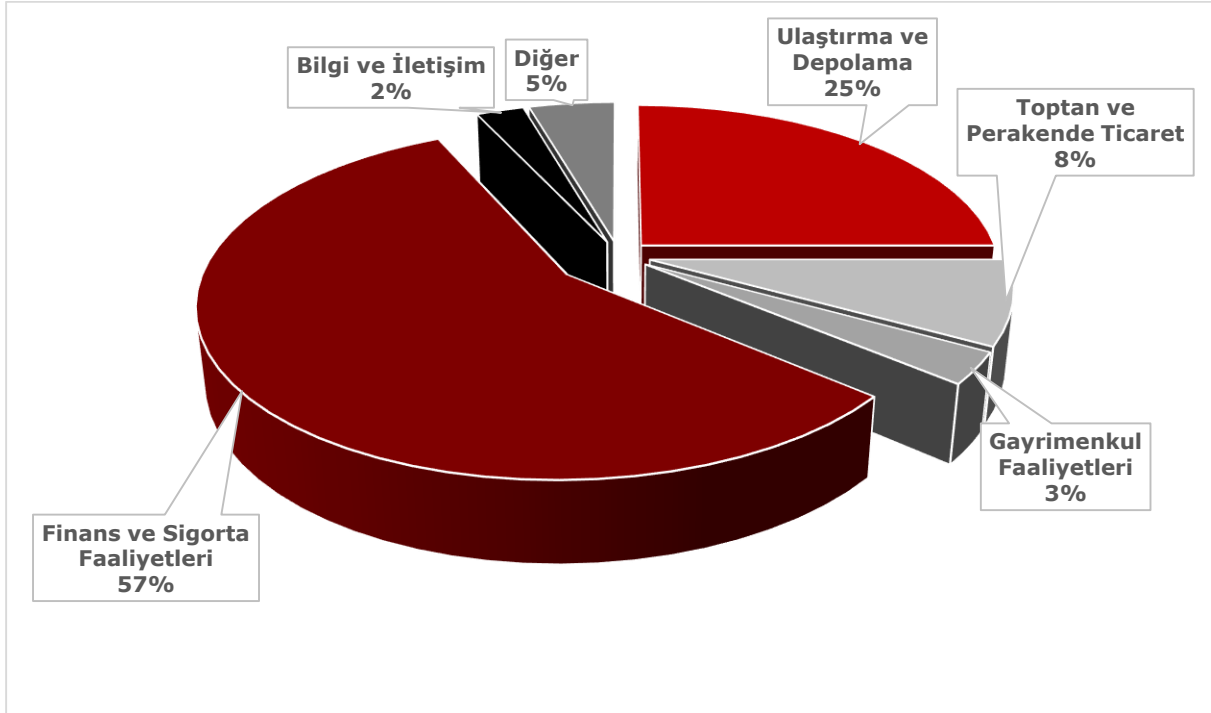
Sektörler	2010	2011	2012	2013	2014	2015
(Milyon \$)						
Sermaye Giriş	6.256	16.136	10.759	9.878	8.576	11.858
1. Tarım	81	32	43	47	61	47
2. Sanayi*	2.887	8.040	5.480	4.757	4.230	5.576
İmalat	924	3.599	4.519	2.207	2.731	4.111
Elektrik, gaz	1.824	4.293	773	1.795	1.131	1.261
Madencilik	136	146	188	717	365	202
Su Temini, Atık Yönetimi	3	2	0	36	3	2
3. Hizmetler*	3.288	8.064	5.236	5.074	4.285	6.235
Finans ve Sigorta	1.621	5.883	2.084	3.415	1.470	3.535
Toptan Perakende Ticaret	435	707	221	377	1.136	569
Ulaştırma, Depolama	183	221	130	364	594	1.524
Gayrimenkul Faaliyetleri	241	300	173	128	227	169
Bilgi ve İletişim	36	36	133	110	214	150
İnşaat	310	301	1.427	178	232	76
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet F.	112	232	546	106	202	59
Diğer Hizmetler	350	384	522	396	210	153
Sermaye Çıkış	35	1.991	633	568	261	364
Diğer Sermaye (Net)	384	24	522	25	-113	1.169
Gayrimenkul (Net)	2.494	2.013	2.636	3.049	4.321	4.156
Toplam	9.099	16.182	13.284	12.384	12.523	16.819

Kaynak: TCMB

2015 yılsonu itibariyle sanayi sektörüne girişler geçen seneye göre %32 artarak 5.576 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir. Sektörlere girişlerde alt kalemlere bakıldığında; imalat alanında, 2015 yılsonu girişlerinde ilk sırada yer alan **Kok Kömürü ve Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri İmalatı** yaklaşık olarak 18 kat artarak 1.8 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir. İkinci sırada yer alan **Gıda, içecek ve tütün ürünleri imalatı** sektörüne olan UDY girişi ise geçen yıla göre 2 katın üzerinde artarak 958 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir. Üçüncü sırada ise, **Tekstil ve giyim eşyaları imalatı** 3 kat artarak 429 milyon \$'a ulaşmıştır.

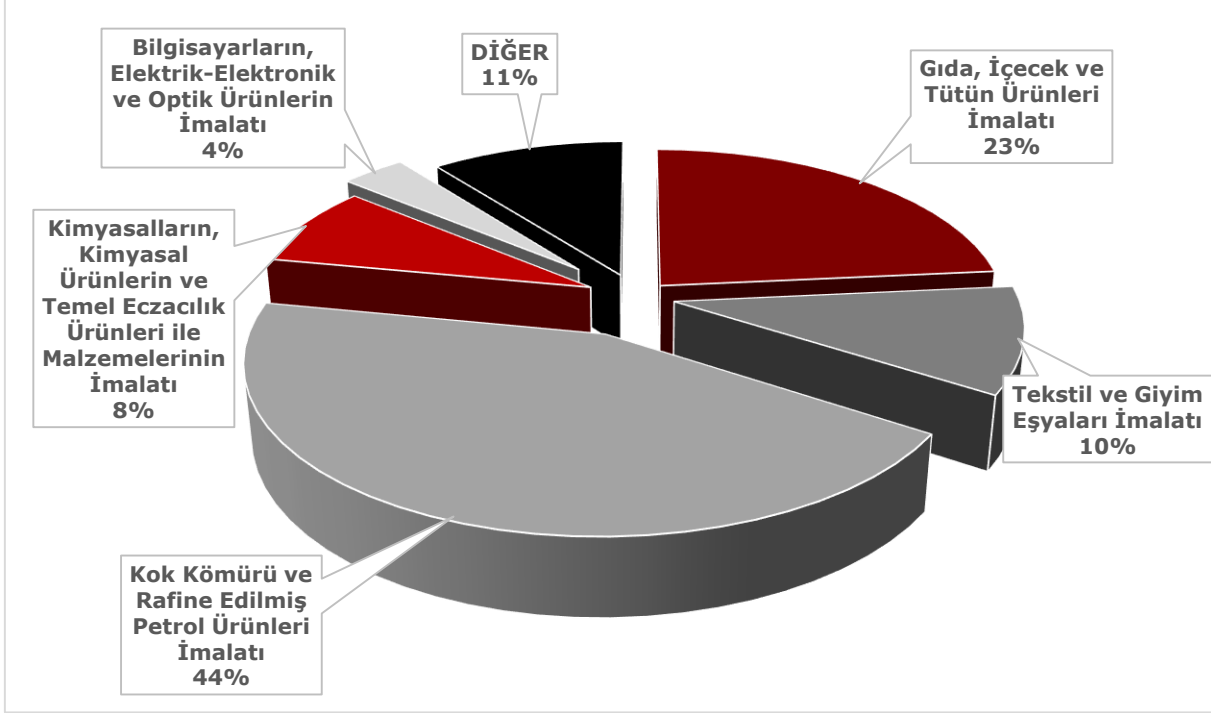
Geçtiğimiz yıl ile kıyaslandığında hizmetler sektörüne olan girişler ise %44 oranında bir artış kaydederek 6.163 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir. **Finans ve Sigorta Faaliyetleri**, hizmet sektörü kapsamındaki girişlerde %57 ile en büyük paya sahiptir. 2014 yılı ile kıyaslandığında, 2,4 kat artış ile 3.535 milyon \$ giriş gerçekleştirmiştir. Bunu sırasıyla, geçen seneye kıyasla yaklaşık 3 kat artış ile 1.524 milyon \$'a ulaşan **Ulaştırma ve Depolama**, %55 düşüş ile 569 milyon \$'a gerileyen **Toptan ve Perakende Ticareti** takip etmiştir.

2015 Yılında Hizmetler Uluslararası Doğrudan Yatırım Girişlerinin Dağılımı

Kaynak: TCMB

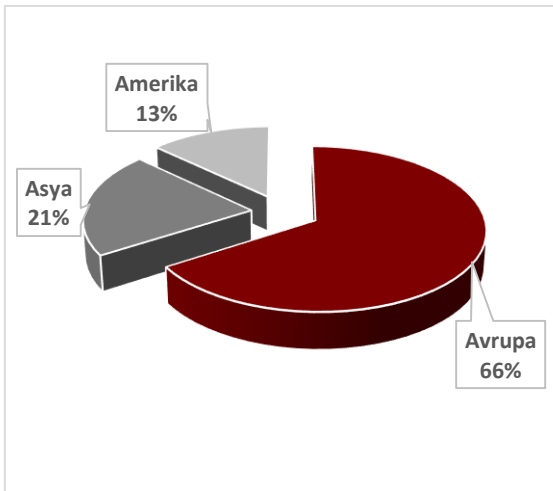
**2015 Yılında
İmalat Sanayine Uluslararası Doğrudan Yatırım Girişlerinin Dağılımı**

Kaynak: TCMB

2015 yılsonu itibarı ile Türkiye'ye en fazla UDY girişini sağlayan ülkeler sırasıyla **İspanya, A.B.D. ve Lüksemburg** olmuştur. İlk yarıda UDY girişlerine bölgesel olarak bakıldığında; **Avrupa** ülkelerinin girişlerin % 66'sının kaynağı olduğu görülürken, sırasıyla **Asya ülkelerinin** %21 ve **Amerika'nın** %13 payları bulunmaktadır.

**2015 Yılında
Uluslararası Doğrudan Yatırım Girişlerinin Ülke ve Bölgeler İtibarı ile Dağılımı**

Kaynak: TCMB

2015	UDY Girişleri (milyon \$)	Pay (%)
1. İspanya	2.178	0.18
2. A.B.D.	1.568	0.13
3. Lüksemburg	1.263	0.11
4. Hollanda	1.188	0.10
5. Azerbaycan	786	0.07
6. Belçika	753	0.06
7. Rusya	747	0.06
8. İngiltere	596	0.05
9. Çin	451	0.04
10. Almanya	387	0.03
DİĞER	1.941	0.16
Toplam (sermaye girişi)	11.858	100

BİRLEŞME & SATINALMA (M&A)

Türkiye’de birleşme ve satın almaların genel görünümünü ortaya koyan Deloitte Türkiye, ‘2015 Yılı Birleşme ve Satın Almalar Raporu’na göre politik belirsizliğin damga vurduğu 2015 yılında 245 adet işlem gerçekleşirken, toplam işlem hacmi ise yaklaşık 16,4 milyar dolar oldu. Bu tutar özelleştirmeler hariç tutulduğunda son 3 yılın en yüksek işlem hacmine işaret etti. İşlem hacminde bir önceki yıla oranla yaklaşık %9’luk bir düşüş olurken, işlem adedinin son yıllara benzer seviyede gerçekleştiği görüldü.

Rapora göre, uluslararası yatırımcıların ilgisi ve orta ölçekli işlemler pazarındaki hareketlilik, birleşme ve satın almalar piyasasını zor bir yılda ayakta tuttu. Uluslararası yatırımcıların toplam işlem hacmine katkısı %70 gibi yüksek bir seviyede gerçekleşirken, işlem hacmi 2014’e göre %44 arttı ve 11,5 milyar dolara ulaştı.

Yerli ve uluslararası yatırımcıların işlem adedine katkısı neredeyse eşit olmakla birlikte, işlem hacminde uluslararası yatırımcıların ağırlığı hissedildi ve uluslararası yatırımcıların toplam işlem hacmindeki payı %70’e ulaştı (2013:%30, 2014: %44). Yerli yatırımcıların aktif olduğu özelleştirme işlemleri hariç tutulduğunda ise uluslararası yatırımcıların özel sektör işlem hacmindeki payı %79 oldu.

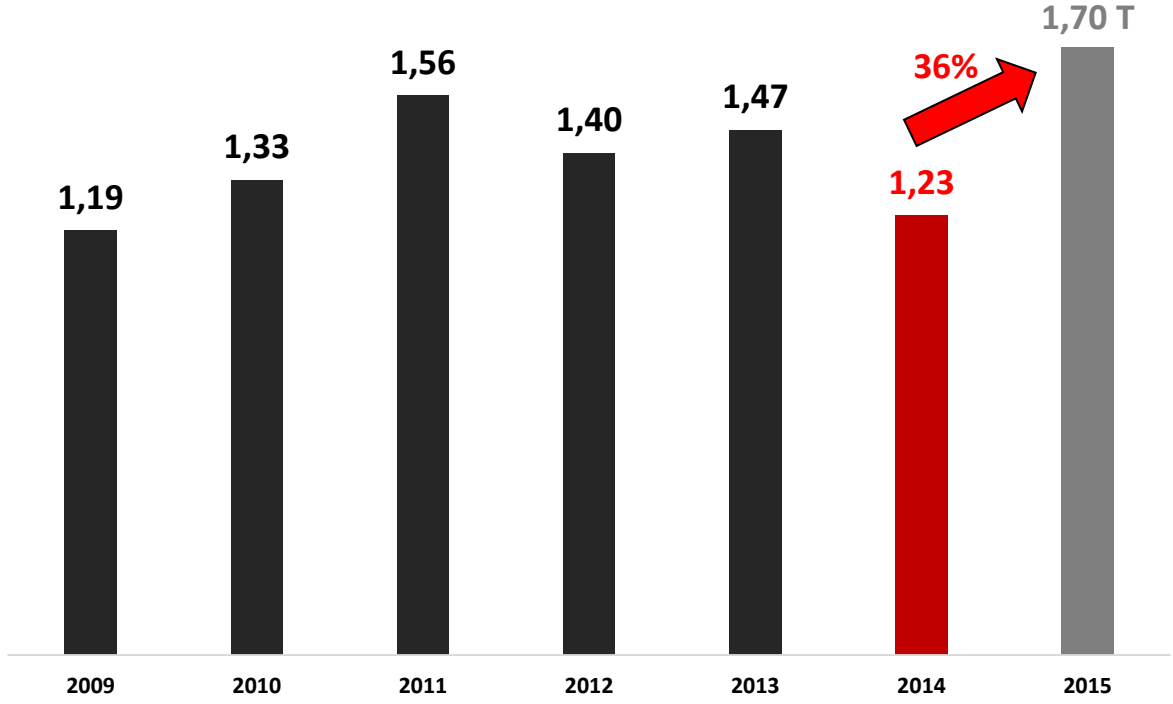
Enerji ve üretim sektörleri, son iki yılda olduğu gibi, en çok işlemin görüldüğü sektörler oldu. Hizmetler, gıda, teknoloji ve finansal hizmetler sektörlerindeki hareketlilik devam etti. Enerji sektörü 4,9 milyar dolarlık işlem ile toplam hacmin %30’unu oluşturarak, sektörler arasındaki liderliğini korudu.

2016 yılında işlemlerin; üretim, enerji, yiyecek-içecek ve hizmetler sektörlerinin başı çektiği geniş bir sektör dağılımında gerçekleşmesi bekleniyor. Durgun geçen bir yılın ardından, özelleştirme işlemlerinde de hareketlilik görülebileceği ve gerçekleşmeleri halinde, Milli Piyango, Köprü ve Otoyollar, TPPD ve çeşitli elektrik üretim santrallerinin ihalelerinin önemli bir işlem hacmi yaratabileceği belirtiliyor. Uluslararası yatırımcıların ve özel sermaye fonlarının Türk şirketlerine olan ilgisinin 2016 yılında da sürmesi bekleniyor.

GLOBAL TRENDLER

UNCTAD’ın geçici verilerine göre, 2015 yılında küresel uluslararası doğrudan yatırım girişlerinin 2014 yılına göre %36 artarak 1,7 trilyon \$ civarında gerçekleşmesi öngörülmektedir. 2008-2009 yıllarındaki global ekonomik ve finansal krizden beri en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

Küresel Uluslararası Doğrudan Yatırımlar

(Trilyon \$)

Kaynak: UNCTAD Geçici Tahmini

Gelişmiş ülkelerin küresel UDY akışındaki payı %55 seviyesine ulaşmıştır. Bu ülkeler 2014 yılına göre %90 artış ile 936 milyar \$ UDY çekmiştir. Bu büyümenin en önemli nedeni olarak sınır ötesi birleşme ve satın almalar (M&As) gösterilmektedir. Greenfield yatırım projelerinden ise kısıtlı bir katkı gelmiştir. Gelişmekte olan ülkeler ise 2015 yılında %5 artarak en yüksek seviyesi olan 741 milyar \$ UDY çekmiştir. Gelişmekte olan ülkelerin küresel UDY akışındaki payı ise %44'tür. AB ülkelerinin toplam UDY girişleri birbirini izleyen 3 yıllık düşüşün ardından 426 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye'nin de içinde gösterildiği Batı Asya Bölgesi'ne yönelik UDY girişleri ise, bölgedeki istikrarsızlık ortamı sebebiyle son 5 yıldır kaydedilmesinin ardından, 2015 yılında bir önceki yıla göre %5 artış ile 45 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir. Bu artıştaki en önemli neden olarak Türkiye'de ki %30'luk UDY girişi artışıdır. Türkiye'de ki M&As satışları net ikiye katlanmıştır ve sadece Garanti Bankası'nın BBVA tarafından satın alınması 2,5 milyar \$'lık destek sağlamıştır.

2015 yılında ülkeler bazında en fazla UDY girişleri sırasıyla ABD, Hong Kong, Çin olarak gerçekleşmiştir.

Bununla birlikte, PwC tarafından her yıl küresel çapta CEO'lara yönelik düzenlenen anketlerin sonucusu olan 19. CEO Araştırması sonuçlarına göre, (19th Annual Global CEO Survey), dünya çapında CEO'ların % 79'unun dile getirdiği üzere, aşırı regülasyon, en fazla endişe duyulan konuların başında gelmiştir. Mevcut oran, geçen yıla göre 1 puan artış göstermekte ve araştırma kapsamında şimdiye kadarki en yüksek değere ulaşmaktadır. Bunu sırasıyla % 74 ile jeopolitik belirsizlik, % 73 ile döviz kurundaki kırılganlık ve % 72 ile yetenekli işgücüne erişim takip etmiştir.

ULUSLARARASI ENDEKSLERDE TÜRKİYE

ENDEKS	YILLAR İTİBARI İLE TÜRKİYE'NİN SIRALAMALARI							DEĞİŞİM YÖNÜ
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Dünya Bankası İş Yapma Kolaylığı Endeksi	63	60	68	72	69	51	55	↓
UNCTAD Dünya Yatırım Raporu UDY Girişi Sıralaması	30	29	26	24	22	22	-	-
AT Kearney UDY Güven Endeksi	-	23	-	13	25<	24	22	↑
WEF Küresel Rekabetçilik Endeksi	61	61	59	43	44	45	51	↓
IMD Küresel Rekabetçilik Endeksi	47	48	39	38	37	40	40	-
Uluslararası Şeffaflık Örgütü Yolsuzluk Algılama Endeksi	61	56	61	54	53	64	66	↓

Kaynaklar

- Merkez Bankası Ödemeler Dengesi İstatistikleri
www.tcmb.gov.tr
- Ekonomi Bakanlığı UDY İstatistikleri
www.ekonomi.gov.tr
- UNCTAD Global Investment Trends Monitor No.22 (Ocak 2016)
www.unctad.org
- Deloitte Annual Turkish M&A Review 2015
www.deloitte.com
- PwC. 19. CEO Araştırması
www.pwc.com
- Uluslararası Endeksler
 - o World Bank Doing Business - www.doingbusiness.org
 - o UNCTAD - www.unctad.org
 - o AT Kearney - www.atkearney.com
 - o World Economic Forum - www.weforum.org
 - o Institution for Management Development - www.imd.ch
 - o Transparency International - www.transperancy.org